

3 РОБІТНИЧОГО РУХУ В КАНАДІ

ПОХІД БЕЗРОБІТНИХ З КЕЛГАРИ ДО ЕДМОНТОНУ.

Голодна на сензачій буржуазна преса дуже широко розписується про похід безробітних з Келгари до Едмонтона. Келгарські англійські газети присвятили цьому походу цілі колонки, вмістили фотографії та з незалежною радістю сповіщають подробиці арештування цих безробітних в Едмонтоні.

Справа мала так: Безробітні в кількості 125 осіб рішили йти пішки з Келгари до Едмонтона до "фармерського уряду" Алберти за роботою, або утриманням. Коли вони вийшли в суботу 21. марта в Келгари на сіпярську залізницю, поліція загородила їм дорогу. "Не маєте права йти сіпярською залізницею". Без протесту робітники повернули на поле і побрели сіпями. Але й тут їм влада не довляла і вирядила для їх "охорони" відділ поліції, яка йшла, чи йшла за машеруючими робітниками цілий день. Нікого поживи робітники з собою не мали, за вимком "реїзину", який час від часу жували, щоб заспокоїти голод. Голодні й холодні робітники йшли без слова нарікань, каже преса, а часом навіть підспівували.

Відійшовши далеко від Келгар, один з робітників впававтомлений. Двох товаришів підняли його.

"За два дні я їв тільки один раз" — сказав він соромливо. Йому дали жменю "реїзину" склянку води і він пішов далі. Коли йому сказали, щоб він лишився, то він відповів: "Ні за що — в світі я не останусь від товаришів, навіть хочби мене прийшло нести".

Фармери в дорозі дивилися на машеруючих як на дивовиджу, а деякі виходили з руживцями, думаючи, що робітників будуть їх рабувати.

Робітники були обдірані, а найголовніше на багатьох цілком порвалися черевки.

Так вони в 9-й годині ввечером дійшли до містечка Ейрдрай. І все-ж було їх здивування, коли населення містечка прийняло їх радісно, нагодувало і обіграло. Там безробітні переночували і поспідали. Але за ніч впавав великий сніг і дальша дорога була нездійствальною.

Відійшовши пів милі від того містечка, робітники всіли до сіпярського тварогового погону, що йшов до Едмонтона. Так вони заїхали до Едмонтона.

В Едмонтоні на стації в годині 10.40 ввечером їх стрінула поліція, що вишкувалась здовж залізниці в повному озброєнні. Всіх безробітних а-

рештовано і суджено за безплатну їзду сіпярським потягом. Що-ж дістали безробітні від "фармерського уряду" Гринфілда? Дістали те, що їх на кошті уряду відправлено назад до Келгари. Уряду вони так і не бачили, коли не рахувати представників уряду — п'ятдесят поліцаїв, які стрінули їх на стації, щоб забрати до поліції.

Може ця подія до робітничого руху й не належить, але ця подія варта уваги. Коли читаєш описи буржуазної преси цієї події, то побачиш, що та преса просто рада, бо для неї це сензачія. Тому вона безробітних описала в дуже романтичному дусі. Уявляю собі, як цю подією зачитувалися сердобольні дами з добродійних буржуазних товариств. Але для робітників, це дуже болюча подія.

Буржуазні газети з задоволенням пишуть, що едмонтонські безробітні не вийшли на стацію зустріти своїх товаришів. Не вийшли, мовляв, тому, що не сподівалися їх так скоро.

Гринфілд, албертійський прем'єр також каже, що не сподівався. Каже, що він навіть не знав, що безробітні вийшли з Келгари до Едмонтона. А робітничий посол Рос, так той сказав, що 75 проц. цих робітників є марнотравники і ошусти. Тимчасом 75 проц. машеруваних робітників — це ветерани світової війни, як заявив їх провідник Ботлер.

Як би там не було, але демократія показала тут себе в цілій своїй наготі. З розпучливою поведінкою безробітних, зробила собі весело-сензачійну тему для газет.

МАЙНЕРИ МАШЕРУЮТЬ З ЧЕРВОНИМ ПРАПОРОМ.

Англійська газета "Летбридж Гералд" доносить, що 28. березня, в годині 5.30 ввечером зібралися майнери з Гилкреді і Белвоу і парадували на Блеймор з червоним прапором на чолі із написом: "Не здамося націоналізації копалинь". В Блеймор до них прилучилися майнери з Колмен.

Після демонстрації майнери устроїли мітинг. Саля була заповнена. На мітинг майнери рішили стояти за тим контрактом, який тепер існує між майнерами і компанією в 18. дістрікті. На мітинг був присутній президент Шерман. Юнійні урядовці кажуть, що небезпека розбиття юнійні проминула.

Кореспондент вище згаданого газети каже, що з балачок на вулиці він довідався, що на-

мітінгу ухвалено резолюцію до уряду, в якій майнери домагаються націоналізації копалинь та негайного їх отворення. На мітинг ухвалено нагану звітові комісіонера Браяна про стан на Кровс Нест Пес.

Мітинг відбувся чисто майнерський і нікого з посторонніх не було допущено. Як демонстрація, так і мітинг відбулися без ніяких інцидентів. Властители копалинь Гринвілд повідомили майнерів, що за два тижні робота в копалині буде застановлена.

МАСОВЕ РОБІТНИЧЕ ВІЧЕ В ТОРОЛД, ОНТ.

Відділ У.С. К.П.К. в Торолд скликав 22. березня масове робітниче віче, на якому промовляв т. В. Босович з Торонто. Віче було скликане, щоб познайомили місцеве робітництво з завданням і працею комуністичної партії. Робітництво було досить зацікавлене і з увагою вислухало вгодовини промову т. Босовича.

Промовець яскраво змалював класову боротьбу, яку провадиться між визискувачами і визискуваними в цілому світі і в чолі тої боротьби по стороні робітництва стоїть комуністична партія. В тій боротьбі побідницею вийде класа працюючих і старий капіталістичний лад, лад визиску людини людиною, примушений буде уступити місце новому ладові, ладові комуністичному.

Вечером того самого дня т. Босович дав лекцію на тему — "Боротьба робітничої класи від 1905 р. до нинішнього дня". Лекція була вичерпуюча і місцеві товариші багато з неї скористали. Більше-б таких лекцій та мітингів, то краще поняття мали-б робітники про класову боротьбу.

ПЕРЕСТОРОГА.

В цілій Новій Скошії, а зокрема в Сидней, тепер шаліє велике безробіття. Деяка частина робітників працює лише по 2-3 дні на тиждень, а всі інші ходять цілком без роботи. Тимчасом місцева капіталістична преса лише, що в Сидней є багато роботи. Є це свідомо брехня на те, щоб зібрати більше число безробітних і зломити майнерський страйк. Тому сюди робітникам з інших місцевостей зовсім нема чого їхати. В цілій провінції тут нема роботи, а всюди нужда й безробіття. Майтеся, товариші, на осторожності, і не вірте буржуазній пресі.

ДЕ БУЛА ТЮРМА, ТАМ НІНІ ШКОЛА.

Президія В.У.Ц.В.К. дозволила Київському Губвиконкомові використати під школу будинок Бердичівської тюрми. Цей будинок відремонтується й перебудується.

ЧИСЛО ЖИДІВ НА СВІТІ.

Жидівський календар, що вийшов в Нью Йорку, подає, що в цілому світі є 15 і пів мільона Жидів. З того більше як дві третини живе в Європі, четвертина в Америці, а лише 8 процент у Азії, Африці та Австралії. Свій календарний рік Жиди рахують з часу виходу з Єгипту і тепер у них 5685 рік.

ЦЕЛІБАТЩИНА В ГАЛИЧИНІ.

Недавно був поміщений в "У.Р.В." фейлетон Остапа Вишні про галицьких целібатників. Ця сатира говорила про те, що тепер відбувається в Галичині. А відбувається там дійсно таке, що хіба тільки фейлетони про него можна писати.

Тоді, як галицьке працююче населення голодує, стогне під тягарем податків, як польський поліцай тягне з хати останню подушку — галицьке попівство і релігійно-безглузда інтелігенція за чуби водяться за целібат. Хай би самі водилися і повисмикували один одного ці чуби, від цього мало-б горя — але вони стараються, щоб і українське селянство чубилося за те, чи піп повинен бути жонатий, чи ні.

Ось що лише з приводу цього галицька газета "Новий Час" з 19. березня:

"Відки заводить насильний целібат, духовенство поділялося на два крайно ворожі собі табори і замислює робити корисну якусь роботу, взаємно люблять. В духовних семінарах розпочався страйк богословів, які покинули семінар."

Духовенство намагається перенести роздор в народ. В часі, коли йде завзята боротьба за самоствупнення народу, відвертається його увагу від життєвих для нашої справи, а витягає його до спорів над справою по суті маловажної, яка народ ні гриє, ні морозить. Через це створюється податний ґрунт для всяких дурисів."

ВСЯЧИНА

ИНСТИТУТ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА.

При комуністичній академії в Москві організовано інститут світового господарства та світової політики. Інститут має завдання досліджувати сучасні проблеми світового господарства, світової політики та їх взаємний зв'язок.

НЕ ЛЯКАЙТЕ ЛЮДЕЙ ПЕКЛОМ.

Піп Камерер з Пітсбургу проповідь в Філадельфії вголосив, в якій сказав, що ті попи, які страхають людей пеклом, тільки деморалізують людей. Хто говорить про кару божу, той представляє бога для людей страшним. Деякі попи боряться проти неморальних театральних вистав, "а я скорше післав би свої дити на ті вистави, чим на деякі поповські проповіді", сказав піп Камерер.

НА КУЛІ Є, А НА ОСВІТУ НЕМА.

В Польщі більше ніж половина людности не вміє читати. Польське правительство, яке видає величезні суми на армію і поліцію не має грошей на школи.

В МИНУЛОМУ РОЦІ ЗАМКНЕНО В ПОЛЬЩІ 343 НАРОДНІ ШКОЛИ, ЗВІЯНЕНО 779 УЧИТЕЛІВ ЗІ СЛУЖБИ.

В 1924 році було в Польщі народних шкіл 29.756. В 1925 р. буде лише 26.715, себто на 3 тисячі шкіл менше.

ДОРОГІ ТОВАРИШІ І ТОВАРИШКИ!

Українські робітничі організації, що гуртуються при Укр. Р.Д. Домі в Вінніпегу, вже сформували траншевий комітет для переведення в місяці травні (маю) кампанії допомоги нашій пресі: "Українським Робітничим Вістям", "Робітницю" і "Фармерському Життю".

Як і в минулій листопадовій кампанії, так і для травневої ми мобілізуємо свої сили для того, щоб наша кампанія увінчалася великим успіхом. Спільний комітет українських робітничих організацій в Вінніпегу відбув в понеділок, 30. березня, своє засідання, виробив на ному план праці та вибрав підкомітети: театральний, концертний, розіграшковий, пресовий (для завідування збиранням передплат і пресового фонду), технічний (для господарювання в салі) і контрольну комісію. Ключем кампанії є: Все для своєї преси в місяці травні! Зробивши всі ці заходи для успішного переведення травневої кампанії в Вінніпегу, комітет одночасно звертається до всіх українських робітничих і фармерських організацій по цілій Канаді:

Товариші і Товаришки! Наша преса — це наша могутня зброя в боротьбі з темнотою, несвідомістю, неорганізованістю і визиском! Це зброя, яка пробиває нам, всім працюючим і поневоленим, шлях до кращого майбутнього. І цю зброю ми повинні зміцнити, статити, гартувати. Бо чим сильніше дзвенить її голос, тим скорше будуть невідомі, байдужі робітники й фармери, а глухнуть їх вороги.

Наша преса зростає завдяки нашій активній праці, а завдяки нашій пресі, зростають і наші організації. Наша преса вірно служить ося цим організаціям зокрема: Українській Секції Комуністичної Партії Канади; Товариству Українських Робітничо-Фармерських Дім; Жіночій Секції; Робітничому Заповогому Товариству і організаціям нашої молоді — Лідзі Комуністичної Молоді і СФРМ; а взагалі служить цій класі працюючих і поневолених.

За це всі ми повинні послужити гідно своїй пресі в місяці травні: устроєнням цілого ряду підпримств в її користь; збиранням передплати і пресового фонду та широким її розповсюдженням.

Для цього треба в кожній місцевості, де тільки є робітничі чи фармерські організації, сформувати спеціальний траншевий комітет на взірць нашого, уложити задалегідь план праці і перевести її як найбільш завзято.

Товариші і товаришки! Завдяки нашій загальній праці в листопаді минулого року, наша преса до цього часу не зверталася до нас з покликами за допомогою. Але тепер ми приневолени, бо хаса нашої преси вже порожня. А переш не довгі літні місяці з їх тяжким передплатком. Наша преса не сміє підпасти! Вона не сміє спускати з тону доді, як наші організації будуть до певної міри відпочивати після зимової праці. Ні, вона ще більше повинна тоді стояти на сторожі їх інтересів — стояти, як жовнір стоїть на варті і не підпускати до неї ворогів, які не дрімать.

Поверь три тисячі доларів дали українські робітники і робітниця Вінніпегу своїй пресі в листопаді. Хай ця ширість і завзятість вінніпегських товаришів і товаришок послужить заохотою всім нашим організаціям в Канаді в наближаючійся травневій кампанії.

Нині вже маємо гарну фармерську газету! Хай же її пова послужить фермерам заохотою до праці в користь своєї преси!

Товариші і Товаришки! Ми видвигаємо ці скромні ключі і бажаємо, щоб вони були вашими ключами:

Одну тисячу нових передплатників для "Українських Робітничих Вістей" в місяці травні!

Одну тисячу нових передплатників для "Робітницю" в місяці травні!

Одну тисячу нових передплатників для "Фармерського Життя" в місяці травні!

Три тисячі нових щорічних передплатників для цих трох часописів в місяці травні!

Для здійснення повністю цих ключів в місяці травні, повинні стати до праці солідарно всі наші організації і кожний читач і читачка зокрема!

Наша преса поступає вперед і ми в ногу з нею відбиваємо один такт! Тільки цим дружним кроком вперед ми придемо до визволу з капіталістичного ладу!

Тож всі разом, всі вперед! Хай живе наша преса!

ТРАВНЕВИЙ КОМІТЕТ В ВІННІПЕГУ.

М. ІРЧАН.

В БУРЯНАХ

Другий том спогадів з громадянської війни на Україні 1920 року.

(Продовження.)

Галичину, розпята земля, розпята людей! Я потомок панських формалів, шепчу спрагненими, голодними устами маде і велике слово: — Будь щасливо!

Будь рівня між рівними і позбуйся воноччих струнів своїх...

Ти вікно Сходу в Європу, але розум черпай з своїх ґорних Карпат і східної землі, бо там родиться, тяжко народжується твоє догдожджане Щастя...

Галичину, розпята земля, розпята людей! Країно панських формалів і вроджених рабів. Будь щасливою і вільною, бо перевалилися віки неволи і Весесвіт моцнується. Не спи й Ти розпята земля розпятих людей! Воскресни вільною і крики:

— Новий Христос воскрес!

І ніхай відгукнуться Карпати, Покуття, Підгір'я й Поділля:

— Воїстину воскрес!

— Дивно! Щось як-би джміль в кропиви бреньбіт відомий мотив. Такий рідний і такий любий мотив... Ах! Ні! Не джміль, а мове бадьор "а" в душі. Чую, чую...

Повстаньте євни і голодні, Робітнички усіх країн...

Як у сулькановій безодні

В серцях у нас клекоче євни...

Я цілий тут! Розумію, знаю, хочу!...

...Не ждуть рятунку, ні від кого, Ні від богів, ні від царів...

Не жду! Знаю! Чого-ж ця мелодія? А-а! Це не для мене, а для мого племени, а я атом його. Розумію — і як не вму, все зроблю. Так. Все зроблю... Присягаю!

Перед ким?

Перед невидимим могутнім богом моім: революційною совістю...

— Новий Христос воскрес!

— Во істину воскрес!

Знову картини, знову дні минули. Травень 1919 року.

В Парижі бють поклони перед французькими панами галицькі панки, а Франція, з вдячності за любов їх, явно висилає прекрасно озброєний корпус війська Галлера — проти української галицької армії під Львів.

Армія зневірена, знеслена, не знає вкїнци за що бореться, не бачить рішуче ніяких нових здобутків в країні, окрім криклявих, синьово-жовтих вивісок — і при легкому, першому ударі відступає.

В червні спамятовується над Серетом, владає же це раз в чолі ворогові, розбиває його і — майже голірук, без патронів, гонить його під Львів.

"Народні провідники" на стільки розумні, що не зуміли навіть забезпечити армію в зброю і патрони. На фронті роспуха, нечувані в істо-

рії змагання двох сил: одні узброєна найновішими винаходами техніки, друга — ледво з п'ятьма патронами на цілий день.

За кількатиї час самостійного існування, Усууси (У.С.С.) почали витворювати нового типа в українському народі. Типа — революціонера, вільного, смілого, рішучого, а не тип — пастуха. Але вони не ввідали докінчити і виховати його. Був фундамент, був матеріял, не було добрих будівничих.

І в цей критичний час, як галицька армія розпорощена відбиала кожну пядь землі та перед перевагою французького корпусу відступала на Схід, Усууси зішлись в Білій, близько Чорткова і почали задумувати над державним переворотом. Але було за пізно. Патріоти видігнули дрібного скільського адвоката Петрушевича — диктатором, а армія вже почала тратити обличчя армії.

Все це надіялися "народні провідники" на антанту. Навіть над Стрипу приїздив під фронт французький генерал. Галицькі війська робили дефіляди, співали: "Ще не вмерла!". Генерал плакав і війська плакали.

Потім генерал поїхав, а французький корпус покотив армію за Збруч.

Галичина застогнала.

...Перехід через Збруч. Чи може бути більш потрясаюча картина? Сотні тисяч людей йдуть в світ за очі, з дітьми, жінками, самі і не знають, чи колибуть побачать рідну землю, яка зродила їх. Розлучені від батьків діти, розлучені батьки, матері. Всі з клукками і заплаканими очима. Тягнутьсся ранені, люди й коні. Горять військові склади, падають з утоми стрільці, жінки, діти...

Безмірні герої розпатої землі! Хто запише ваші муки і ваше горе? Хто передасть грядучим поколінням ваш біль і грихи душоубців ваших? Рідних і чужих?!

З цього болю, з цих страждань виросте великий гнів і запалає ярко-кріваво.

О, чого ми мусимо бути погноєм для чужих? Чого всі плюють на нас, хоч ми лизали їхні ротики? Невдячна вдячність. І тверда школа життя. Школа, що виховає нових людей. Вірю!

Ніхто не хоче почути слова нашого, хоч ми такі-ж люди, як всі. І кожний посягає рукою, щоб загарбати бідний, нещасний достаток. А ми плачем, бо найкраще вміємо плакати.

Ні! І ще раз ні! Плачуть безсилі, безрадні, а в нас сила, в нас міць! Тільки ми не вміємо використати їх. Ми мусимо стати четою в армії Великого Гніву — Соціальної Революції, почути вільне слово і стати вільними. І стати рівними і бути рівними. І стати гордими і стати трізними "Ми" Весесвіту.

Тільки не плакати. Тільки не плазувати. Не нарікати на чорну долю... Доля — ми. Як зробимо, так буде.

(Далі буде).

Товаришу Робітнику! Не забувай, що твоя одинока газета в Канаді — "Українські Робітничі Вісті" — видається лише за твої гроші і інших таких самих, як ти. Памятай, що твоя газета від нікого не надіється помочі, лише від тебе. Тому прислай передплату і скільки зможеш на пресовий фонд, а цим словниш свій найголовніший обов'язок!

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

НАШ ПОКЛИК
ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ І ФАРМЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В КАНАДІ.

Дорогі Товариші і Товаришки! Українські робітничі організації, що гуртуються при Укр. Р.Д. Домі в Вінніпегу, вже сформували траншевий комітет для переведення в місяці травні (маю) кампанії допомоги нашій пресі: "Українським Робітничим Вістям", "Робітницю" і "Фармерському Життю".

Як і в минулій листопадовій кампанії, так і для травневої ми мобілізуємо свої сили для того, щоб наша кампанія увінчалася великим успіхом. Спільний комітет українських робітничих організацій в Вінніпегу відбув в понеділок, 30. березня, своє засідання, виробив на ному план праці та вибрав підкомітети: театральний, концертний, розіграшковий, пресовий (для завідування збиранням передплат і пресового фонду), технічний (для господарювання в салі) і контрольну комісію.

Ключем кампанії є: Все для своєї преси в місяці травні! Зробивши всі ці заходи для успішного переведення травневої кампанії в Вінніпегу, комітет одночасно звертається до всіх українських робітничих і фармерських організацій по цілій Канаді:

Товариші і Товаришки! Наша преса — це наша могутня зброя в боротьбі з темнотою, несвідомістю, неорганізованістю і визиском! Це зброя, яка пробиває нам, всім працюючим і поневоленим, шлях до кращого майбутнього. І цю зброю ми повинні зміцнити, статити, гартувати. Бо чим сильніше дзвенить її голос, тим скорше будуть невідомі, байдужі робітники й фармери, а глухнуть їх вороги.

Наша преса зростає завдяки нашій активній праці, а завдяки нашій пресі, зростають і наші організації. Наша преса вірно служить ося цим організаціям зокрема: Українській Секції Комуністичної Партії Канади; Товариству Українських Робітничо-Фармерських Дім; Жіночій Секції; Робітничому Заповогому Товариству і організаціям нашої молоді — Лідзі Комуністичної Молоді і СФРМ; а взагалі служить цій класі працюючих і поневолених.

За це всі ми повинні послужити гідно своїй пресі в місяці травні: устроєнням цілого ряду підпримств в її користь; збиранням передплати і пресового фонду та широким її розповсюдженням.

Для цього треба в кожній місцевості, де тільки є робітничі чи фармерські організації, сформувати спеціальний траншевий комітет на взірць нашого, уложити задалегідь план праці і перевести її як найбільш завзято.

Товариші і товаришки! Завдяки нашій загальній праці в листопаді минулого року, наша преса до цього часу не зверталася до нас з покликами за допомогою. Але тепер ми приневолени, бо хаса нашої преси вже порожня. А переш не довгі літні місяці з їх тяжким передплатком. Наша преса не сміє підпасти! Вона не сміє спускати з тону доді, як наші організації будуть до певної міри відпочивати після зимової праці. Ні, вона ще більше повинна тоді стояти на сторожі їх інтересів — стояти, як жовнір стоїть на варті і не підпускати до неї ворогів, які не дрімать.

Поверь три тисячі доларів дали українські робітники і робітниця Вінніпегу своїй пресі в листопаді. Хай ця ширість і завзятість вінніпегських товаришів і товаришок послужить заохотою всім нашим організаціям в Канаді в наближаючійся травневій кампанії.

Нині вже маємо гарну фармерську газету! Хай же її пова послужить фермерам заохотою до праці в користь своєї преси!

Товариші і Товаришки! Ми видвигаємо ці скромні ключі і бажаємо, щоб вони були вашими ключами:

Одну тисячу нових передплатників для "Українських Робітничих Вістей" в місяці травні!

Одну тисячу нових передплатників для "Робітницю" в місяці травні!

Одну тисячу нових передплатників для "Фармерського Життя" в місяці травні!

Три тисячі нових щорічних передплатників для цих трох часописів в місяці травні!

Для здійснення повністю цих ключів в місяці травні, повинні стати до праці солідарно всі наші організації і кожний читач і читачка зокрема!